

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dispositio Et Perioche Historiae Evangelicae Per IIII.
Euangelistas contextæ, necnon Actuum apostoloru[m],
Epistolaru[m] quoq[ue] Pauli XIII. & Canonicaru[m] VII.**

Bullinger, Heinrich

Tigvri, 1553

VD16 B 9605

Seqvntvr Argvmenta Canonicarvm Epistolarvm, Et Primvm Epistolæ Beati
Iacobi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35634

SEQVNTVR AR-
GUMENTA CANONICA-
RVM EPISTOLARVM, ET
PRIMVM EPISTOLAE
BEATI IACOBI.

SCRIBIT S. Iacobus conuersis ad Christi-
stum dominum, ideoq; nihil agit in hac epi-
stola de primis fidei rudimentis et dogma-
tis nostrae religionis, de poenitentia, de abrogata lege,
de fide sola iustificante, hoc est de salute per unicū Chri-
stum parta totiq; mundo oblata, aut de peccato & li-
bertate Christiana, idq; genus locis alijs, in quibus pro-
culdubio satis erant instituti, sed corrigit quaedam quae
in populo dei exoriebantur peccata. Erant enim qui
iactarent se euangelio credidisse, interim uero mire im-
patientes cum propter nomen Christi aliquid erat feren-
dum. Erant qui impure loquebantur de sancta & iusta
dei prouidentia, omnem peccati culpam reijcientes in
deum. Idem iactabant fidem, sed operibus fructibusq;
fidei carebant homines uani & irreligiosi. Ambiebant
alij munus docendi nulla expectata uocatione, ij & lin-
gua erant promptissimi & ad contendendum semper
armati. Quidam uero ad rem attentiores fraudabant
proximos, genioq; indulgebant intemperantius. Hos

EPISTOLA

aliosq; his similes errores corrigit apostolica seueritate, adhortans pios ad patientiam, mox etiam docens sancte & reuerenter loquendum esse de dei prouidentia, cum certum sit homines non dei uitio sed sua culpa fieri malos. Statim autem post illa hortatur, ut positis affectibus carnalioribus uita religionem ueram exprimant, non uerbis, nō iactabundis de fide uocibus. Fidem enim semper esse feracem bonorum operum, imò hanc non posse esse sine bonis operibus. Ibidem docet non temere ambiendam esse docendi functionem, docet item coercendam esse linguam, à contentionibus, auaritia circumscribente, à pauperum oppressione atq; studio uoluptatum omnino esse temperandum. Addit ad finem et alia quaedam uitae praecepta & sancta & salubria. Recte igitur D. Erasmus censuit Iacobum in hac epistola uersari in locis communibus. Nostro autem saeculo mire utilis est. Laborat enim iisdem morbis quibus illud propter quod D. Iacobus hanc adidit. Stilus facilis est & expositus, ratio tractandi plana & pulchra.

ARGUMENTVM PRIORIS S. PETRI EPISTOLAE.

OBSCURIOR paulò est prior Petri epistola non modo propter sententias reconditiores, sed

sed & propter ordinem perturbatiorem asperio-
 remque quem nos in presentiarum uel complanare, uel certe alijs
 occasionem subministrare istud dexterius absoluendi,
 conabimur. Consilium certum nemo (opinor) præsi- Status.
 xisset, nisi ipse Petrus adiecisset ad finem epistolæ, Per
 Syllanum uobis fidelem fratrem, ut arbitror, paucis
 scripsi, adhortans ac testificans hanc esse ueram gratiam
 dei in qua statis. Hinc enim colligimus hanc esse episto-
 lam hortatoriam simul & expositoriã. Ita enim fide-
 les hortatur in ea fide quam acceperant, neglectis affli-
 ctionibus perseuerent, ut interim summarium religio-
 nis & fidei fundamenta ubique ponat, denique & Chri-
 stiana perstringat officia. Desultoria enim est. Persecu-
 tio à fide uel absterrebat uel prorsus auocabat (ut fit) Patientia.
 plurimos, potissimum ergo hortatur ad patientiam, qui
 huius epistolæ ueluti primarius scopus est: cui protinus Fides uera.
 attextitur alius non minus infrequens, ad confirmationem
 tamen superioris pertinens, uerissimam esse prædicatio-
 nem quæ de fide Christiana ipsis sit prædicata. Id ete-
 nim hoc attextitur consilio, ne isti se frustra in causa nõ
 bona pati timerent. Veritati huic adiungit pietatis syn- Innocentia.
 ceritatem integritatemque; deflectens ad innocentiam stu-
 dium, quo in loco nõ minore diligentia frequentius labo-
 rat quam in superioribus. Maximas enim partes & pri-
 mi & secundi capituli huic impendit, adhortans ut uitam

EPISTOLA

uiuunt sanctam & sua uocatione dignam. Hæc autem omnia generatim prosequitur. Absoluta uero fide & uitæ innocentia, quæ uera pietatis summa est, speciatim pertractat Christiana quædam eaq; apprime necessaria officia, docēs quid debeamus magistratui, legibus, quid deceat seruos, quid coniugatos: breuiter Christi exemplo ad maximas quasq; uirtutes potissimum uero ad patientiam & innocentiam uitæ animat, ubiq; amolens quod impedire, & adiuuens quod promouere ad hæc poterat, idq; agit à fine secundi capituli, per tertium & initia quarti. Nam sub finem huius miro ardore miracq; euidentia tolerantia suadens afflictiones attenuat. In 5. autē ad officiorū institutionē rediēs, instituit episcopos, hortaturq; ad humilitatē animi & accuratam uigiliam. In summa, Varia est epistola, & ueluti locus luxurians communibus; in quibus tamen primas tenent, fidei in Christum ueritas, uitæ innocentia (sub qua recensentur uaria officia) sanctaq; tolerantia. Maxima ergo ex hæc expectes licebit, quæ fidei Christianæ uis et ueritas, quæ uera religio, quæ ueræ fidei opera, quæ Christianorum officia, quæ patientiæ dignitas: & cætera.

Officia.

Cruce & afflictio.

Dictio.

Erudita uero est, & profecto digna (ut Erasmus ait) apostolorum principe, plena authoritatis ac maiestatis apostolicæ, uerbis quidē parca, sententijs uero differta. Scriptam aiunt è Babylone per Syllanum.

ARGV

ARGVMENT. POSTERIORIS
S. PETRI EPISTOLAE.

AD eos secundam scribit epistolam ad quos scripsit primam. Sic enim ipse fatetur in cap. 3. Hasce iam alteras uobis charissimi scribo literas. Ceterarum monitoria est epistola permultum habens adhortationis. Dum enim spiritu quodam diuino persentiret diem fatalem sibi astare praeforibus, amore paterno et apostolica cura adactus, uoluit prius Asianos adeoque et totam Christi ecclesiam munere aliquo egregio donare. Ostendit ergo ijs quod ea religio in qua tunc agebant uera et absoluta sit religio: deinde uero adhortatur ut in hac persistent, innocentiae uerae studeant. Addit protinus et quaedam certa uerae religionis testimonia, quibus suffulti firmiter perstare queant. Hic iam pseudoprophetas quosdam uenturos praedicit, quorum nomine hoc ardentius ad constantiam adhortetur. Hos enim uiam ueritatis blasphematuros habiturosque demenciae suae complurimos sectatores. Illos uero graphice per integrum cap. 2. depingit, differens de artibus infandis, peccatis, uersutijs, demum et de interitu eorum. Quibus summa diligentia absolutis in 3. cap. de impijs postremi saeculi moribus scribit, de contemptoribus diuini iudicij, aduersus quorum impudentiam effrenem ius

EPISTOLA

diciū dei futurū asserit, docens fidelū esse, ut contemptis
 impijs illis ipsi sese parent ad diem illā certissimā quidē,
 sed nemini tamē cognitam. Porro hæc omnia argumen-
 tis agit pressis & densis, euidētibz atq; clarissimis.
 Stilus enim grauis est, sed argumentū facile pijs, et quod
 singulis propemodum uerbis maxima offerat mysteria,

ARGUMENTVM PRIORIS
 S. IOAN. APOSTOLI
 EPISTOLAE.

Statos.

DELIBERATIVI generis est Epistola.
 Nam hortatur credentes, ut puritate uitæ &
 charitate fraterna, Christum exprimant. Initio autem
 totum Christi negotiū paucis proponit. Deinde ne quis
 I ex redemptione Christi peccandi sibi (id quod pleriq;
 tum quoq; solebant) arriperent licentiam, docet fidem
 in Christum congenitam sibi habere puritatem uitæ: ad
 cuius amorem & studium uehementissime inflammat.
 2 Cæterum erant qui currentes in uia domini remoraren-
 tur hæretici & homines maligni: hos ergo fugiendos
 suadet, ut antichristos, & annunciata ueritati indiuulse
 5 herendum. Mox redit, & iterum ad puritatem uitæ
 animat. A qua deinde ad charitatem transit, adhortas,
 ut hac fratribus sincere seruiamus, & re ipsa, nō uer-
 bis

bis diligamus. Hic uero interserit quædam de proban- 4
dis spiritibus: redit ad charitatem: & fidei uel fideliter
excussa, pulchre claudit Epistolam. Fidei enim in supe- 5
rioribus quatuor capitibus, sæpe meminerat: unde pro
more apostolico, diligentius eam retractanda erat.

Hicce itaq; oppugnauit, et ueluti ex obliquo subruit *Ocasie.*
cum Hebionica & Cerinthiana phalange, pseudo-chri-
stianos etiam omnes: quorum illi Christum penitus ab-
negabant, hi uero uerbis, imò loquacitate futili Christi
quidem confitebantur, uita autem referebant cacodæmo-
nem. Isti præterea Ioanni ansam scribendi præbuisse ui-
dentur: quanquam pia senis cura & Christianæ plebis
amor pijsimum Apostoli animum, proculdubio ad scri-
bendum uel maxime impulerunt.

Epistola est nostris temporibus accommodatissima, *Vfus.*
quippe quæ homines protulere, quorum alij diuinitatem
Christi in dubium ponunt, alij uero humanitatem igno-
rant, & alij rursus sint qui pietatem metiantur uel hu-
manis commentis, uel ceremonijs, uel suauibus & ex-
politatis de Christiana religione uerbis. Isti autem omnes
hac epistola discunt, Christum Iesum uerum esse deum
& hominem. Discunt Christum Iesum unicam et æter-
nam esse orbis salutem. Discunt ueram religionem con-
sistere in fide, uitæ puritate & charitate: nõ in loquen-
tia, hostijs, aut humanis inuentis.

EPISTOLAE IOANNIS.
ARGVMENT. POSTERIORVM
EPISTOLARVM BEATI
IOAN. APOSTOLI.

2 **G**RATVLATVR *fideli ecclesiae, quod receperit ueritatem. In hac uero ut perseveret et sese mutuo diligat, & a pseudoprophetis sibi caueat, hortatur.*

3 **G**RATVLATVR *Caio quod in recepta ambulet ueritate, beneficentiamq; exerceat in fratres. Perstringit Diotrephen & commendat Demetrium.*

ARGVMENTVM EPISTOLAE
BEATI IVDAE
THADAEI.

IVDAS quē Matthaeus nominat Lebbæum cognomino Thadæum, dicitur fuisse frater Iacobi Alphaei & Simonis Chananæi, uixit adhuc, si Eusebio Egesippum citanti credimus, temporibus Domitiani, aliquot annis post sublato dominum apostolos. Proinde quod in corruptissima incidisset tempora, sed & spiritu præuideret quid porro futurum esset, hanc scripsit epistolam, in qua hortatur sanctos ut et ipsi in pura religione perseverent,

seuerent, et alijs quoq; adiuuamento sint quo possint perseuerare, & ut ueritatem euangelicam exprimant bonis operibus, caueant autem ab impostoribus, quos hic depingit graphice exitium ipsis interminans. Pleraq; uero mutuauit ex posteriori epistola Petri. Nec id quidem cuiquam nouum uideri debet. Videmus enim & prophetas posteriores priorum legisse orationes & libros, atq; adeo usurpasse & multa illorū in sua retulisse scripta. Ergo quæ hic attinguntur parcius, paulò fusius tractantur in epistola Petri.

FINIS.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.